

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук

Оксіня Віталія Юрійовича на дисертацію

Радчука Анатолія Анатолійовича «Адміністративне судочинство у справах про застосування санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

1. Актуальність теми дисертації

Незважаючи на значний час існування адміністративного судочинства в Україні та розгалужену судову практику розгляду адміністративних справ, усе ще продовжують виникати питання підвідомчості та належності певної категорії справ до цієї юрисдикції. Зокрема, проблеми виникають у справах про застосування санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень.

Як влучно визначено здобувачем, якщо різним аспектам адміністративного судочинства присвячено досить багато наукових праць, в тому числі й дисертаційних досліджень, то проблемам здійснення адміністративного судочинства у справах за зверненнями суб'єктів владних повноважень уваги науковців явно бракує, а наукових праць, присвячених проблемам застосування санкцій адміністративними судами за зверненнями суб'єктів владних повноважень майже взагалі немає.

Таким чином, порушення принципу розумного строку розгляду справ адміністративними суддями, що поєднується неукомплектованістю адміністративних судів, низька довіра громадян до адміністративного судочинства, наявність у цій сфері системних законодавчих прогалин, неналежне розроблення аналізованої проблематики в юридичній літературі вказують, що актуальність та своєчасність дисертаційного дослідження на тему «Адміністративне судочинство у справах про застосування санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень» є беззаперечною.

2. Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

При здійсненні наукового дослідження, здобувачем було використано значну сукупність методів наукових досліджень. За допомогою методу класифікації серед справ, що розглядаються за зверненнями суб'єктів владних повноважень були виділені справи про застосування адміністративними судами санкцій, а також виділено принципи адміністративного судочинства у справах щодо застосування санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень. Для виділення особливостей процесуальних конструкцій розгляду справ про застосування адміністративними судами санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень та особливостей реалізації у таких справах принципів адміністративного судочинства широко використовувався формально-юридичний метод, за допомогою якого встановлювався дійсний зміст відповідних правових норм, здійснювалося їх граматичне, логічне та системно-функціональне тлумачення. Системно-функціональний метод використовувався для дослідження функцій суб'єктів владних повноважень у справах про застосування адміністративними судами санкцій. Для обґрунтування практичних аспектів використання результатів дослідження використовувався метод правового моделювання. Порівняльний метод використовувався для порівняння нормативних конструкцій розгляду справ про застосування адміністративних санкцій, які містилися у різних редакціях КАСУ.

Метою дисертаційного дослідження є комплексний аналіз правового регулювання адміністративного судочинства у справах про застосування адміністративними судами санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень, відповідної судової практики, а також вироблення на основі отриманих знань практичних рекомендацій щодо використання результатів

дослідження у правозастосовній діяльності та для удосконалення чинного законодавства.

Дисертаційне дослідження спрямоване на реалізацію Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII, Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 26 лютого 2016 р. № 68/2016, Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, схваленої Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015. Дисертація виконана відповідно до планів науково-дослідницьких робіт Науково-дослідного інституту публічного права.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять шість підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Отже, аналіз змісту роботи свідчить про її логічну структурну побудову, ґрунтовність дослідження та високий науково-теоретичний та прикладний рівень дисертації.

3. Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що вперше у вітчизняній науці адміністративного права здійснено комплексне дослідження проблем застосування адміністративними судами санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень. В ході дисертаційного дослідження сформульовано низку нових теоретичних висновків та практичних узагальнень і пропозицій.

Автором уперше розкрита правозахисна функція адміністративного судочинства у справах за зверненнями суб'єктів владних повноважень, яка полягає в тому, що суб'єкти владних повноважень, звертаючись до

адміністративного суду із заявами про порушення приватними особами публічного інтересу держави, опосередковано захищають у судовий спосіб права, свободи або законні інтереси фізичних чи юридичних осіб від свавілля органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування, які зловживають своїм правом щодо подання позовів на приватних осіб.

Удосконалено наукові положення щодо наукової природи застосування санкцій адміністративними судами за зверненнями суб'єктів владних повноважень, які є особливими публічно-правовими спорами, що виникають за їх зверненнями та мають як загальні ознаки публічно-правового спору, так і власні особливості, які відносять їх до юрисдикції адміністративних судів.

Запропоновано категорійне розуміння принципів адміністративного судочинства у справах про застосування санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень, як найбільш загальних та стабільних вимог, об'єктивно зумовлених керівних засад, що визначають основи реалізації функцій та завдань проваджень про застосування санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень.

Отже, у результаті здійсненого дисертаційного дослідження, автором сформовано низку висновків, рекомендацій і пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України в сфері адміністративного судочинства у справах про застосування санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень, які характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий внесок здобувача в науку.

4. Наукова і практична цінність дисертації

Аналіз змісту роботи свідчить про самостійне, завершене, аргументоване, комплексне дослідження і дозволяє констатувати його високий науково-теоретичний та прикладний рівень. Вдала структурна побудова дисертації доводить науково вивіреним та аргументованим підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження. Висунуті й

обґрунтовані дисертантом положення та рекомендації мають значну наукову цінність, оскільки в дисертації пропонуються нові шляхи вирішення важливого загальнодержавного завдання, яке реалізується у сфері дії права та за допомогою права.

Здобувачем узагальнено, що завданням адміністративного судочинства за зверненнями суб'єктів владних повноважень є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення адміністративним судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою опосередкованого ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку інших приватних осіб, недопущення зловживання суб'єктами владних повноважень цим правом та вирішення у судовий спосіб спорів між суб'єктами владних повноважень в різних сферах суспільного життя. Досить вдало визначено функції адміністративного судочинства у справах за зверненнями суб'єктів владних повноважень.

З'ясовано процесуальні особливості адміністративного судочинства у справах щодо застосування санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень, які полягають в тому, що вони є різноманітними, їх застосування може бути чітко визначено в КАСУ чи прописано в інших законах.

Розкрито загальні положення доказування у справах за зверненнями суб'єктів владних повноважень. Визначено поняття доказування у справах за зверненнями суб'єктів владних повноважень як комплексного процесу подання, витребування, збирання та оцінки доказів, що здійснюється учасниками провадження (суб'єктом владних повноважень (позивачем), фізичною або юридичною особою (відповідачем) чи судом) для встановлення, доведення або спростування обставин по справі, тобто досягнення об'єктивної істини у публічно-правовому спорі. З'ясовано предмет та визначено межі доказування в окремих справах про застосування санкцій адміністративними судами.

У висновках дисертації на основі аналізу та узагальнення теорії адміністративного судочинства та адміністративного права, наукових поглядів, положень чинного національного законодавства, матеріалів судової практики розроблено наукові положення та наведено розв'язання наукового завдання щодо особливостей адміністративного судочинства у справах про застосування санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень.

Отже, дисертаційне дослідження виконано здобувачем самостійно, з використанням останніх досягнень науки адміністративного права. Усі сформувані в ньому положення й висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень автора.

5. Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки й пропозиції впроваджено та надалі може бути використано в:

- науково-дослідній сфері – результати дослідження мають методологічне значення для подальших досліджень у сфері застосування адміністративними судами санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень;

- правотворчій сфері – результати дослідження можуть бути використані як методологічна основа для правотворчої діяльності, особливо для удосконалення положень Кодексу адміністративного судочинства України;

- правозастосовній діяльності – використання одержаних результатів підвищило ефективність діяльності суб'єктів адміністративного судочинства у справах за зверненнями суб'єктів владних повноважень;

- навчальному процесі – під час розроблення та викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права», при

підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій.

Таким чином, дисертаційна робота є не лише має високий науково-теоретичний рівень, а також практичну цінність, про що свідчать відповідні акти впровадження.

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Дисертаційне дослідження, як і будь яка наукова праця, містить певні спірні положення, які потребують додаткового уточнення.

1. Результати дисертаційного дослідження варто було б впровадити у правотворчу сферу для удосконалення положень Кодексу адміністративного судочинства України.

2. На С. 111 здобувач пропонує у чинному КАСУ (п. 8 ч. 1 ст. 245) замінити слова «об'єднання громадян» на «громадські об'єднання», що буде точно відповідати нормам Закону України «Про громадські об'єднання». Однак, у додатку до дисертаційної роботи немає відповідного авторського законопроекту щодо цієї пропозиції.

3. До проваджень за зверненнями суб'єктів владних повноважень відносяться справи, визначені у Законі України «Про заборону грального бізнесу в Україні». Хотілося б дізнатися позицію здобувача відносно сучасних змін до чинного законодавства щодо легалізації грального бізнесу України.

4. Здобувач досить вдало розкриває Розділ 3 «Особливості доказування у справах про застосування санкцій адміністративними судами», однак, дисертація значно виграла б, якби здобувач систематизував всі запропоновані ним напрямки удосконалення законодавства, які визначені в роботі, в єдиний цілісний підрозділ.

Проте, зазначені зауваження свідчать про різноплановість дослідження та не впливають на якість та наукову цінність дисертаційної роботи.

7. Висновки

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, докладно викладені в опублікованих автором наукових статтях, тезах доповідей на конференціях.

Дисертаційне дослідження за своєю актуальністю, новизною та обґрунтованістю одержаних результат відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567. Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог МОН України.

Підсумовуючи викладене, варто відзначити, що дисертаційне дослідження на тему «Адміністративне судочинство у справах про застосування санкцій за зверненнями суб'єктів владних повноважень» є самостійним, завершеним, комплексним монографічним дослідженням та має високий науково-теоретичний та прикладний рівень, а його автор – Радчук Анатолій Анатолійович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

**Офіційний опонент –
старший науковий співробітник
Громадської організації
«Академія адміністративно-правових наук»,
кандидат юридичних наук**

В. Ю. Оксінь